

IZVEŠTAJ O STANJU LOKALNE UPRAVE

—
OPŠTINA
Aleksinac

NACIONALNA
KOALICIJA ZA
DECENTRALIZACIJU

IZVEŠTAJ O STANJU LOKALNE UPRAVE OPŠTINA ALEKSINAC

Publikacija:
Izveštaj o stanju lokalne uprave Opština Aleksinac

Izdavač:
Centar za evropske politike – CEP

Autor:
Maja Kamenov, Dragan Đorđević, Odbor za ljudska prava Niš

Dizajn:
Marija Milenković

Oktobar 2022.

Ovaj izveštaj izrađen je u okviru projekta **Praćenjem javne uprave ka boljem upravljanju na lokalu – Pratim JA**. Projekat sprovode Centar za evropske politike (CEP), zajedno sa partnerima: Centrom za ravnometrični regionalni razvoj (CenTriR), Nacionalnom koalicijom za decentralizaciju (NKD) iz Niša i Ekološkim centrom Stanište iz Vršca. Projekat finansira Evropska unija. Sadržaj ove publikacije je u potpunosti odgovornost CEP-a, CenTriR-a, NKD-a i Staništa i ne izražava nužno stavove Evropske unije.

SADRŽAJ

1. SAŽETAK.....	4
2. UVOD.....	6
3. REZULTATI PROCENE STANJA LOKALNE UPRAVE.....	9
3.1. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave.....	11
3.1.1. Postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva u proces izrade i struktura za praćenje i koordinaciju.....	11
3.2. Izrada i koordinacija politika.....	14
3.2.1. Transparentnost rada Gradskog veća i pripreme nacrta i predloga odluka u lokalnoj upravi.....	14
3.2.2. Inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi.....	15
3.3. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima.....	16
3.3.1. Institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi.....	16
3.3.2. Otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi.....	18
3.3.3. Efikasna zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja....	19
3.3.4. Efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi.....	20
3.4. Odgovornost.....	21
3.4.1. Proaktivnost lokalne uprave u objavljivanju informacija na zvaničnoj internet stranici.....	21
3.5. Pružanje usluga.....	23
3.5.1. Dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima.....	23
3.6. Upravljanje javnim finansijama.....	25
3.6.1. Stepen poštovanja budžetskog kalendarja i uspešnosti planiranja prihoda i rashoda.....	25
3.6.2. Transparentnost i dostupnost budžeta i pratećih dokumenata.....	26
3.6.3. Zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti.....	27
4. ZAKLJUČCI.....	29
5. PREPORUKE.....	31
5.1. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave.....	32
5.2. Izrada i koordinacija politika.....	32
5.3. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima.....	32
5.4. Odgovornost.....	33
5.5. Pružanje usluga.....	33
5.6. Upravljanje javnim finansijama.....	33

SAŽETAK

1.

Analizom informacija o javnoj upravi Aleksinac došlo se do zaključka da se javna uprava Aleksinac dobro pokazala u oblastima javnih finansija, u delu koji prati stepen poštovanja budžetskog kalendara i uspešnosti planiranja prihoda i rashoda kao i zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti i u oblasti pružanja usluga građanima. Najmanje poena opština Aleksinac je ostvarila u oblasti izrade i koordinacije politika u delu koji se bavi transparentnošću rada Veća i pripreme nacrtta i predloga odluka u lokalnoj upravi, kao i u oblasti službeničkog sistema i upravljanju ljudskim resursima u delu otvorenosti i transparentnosti zapošljavanja u lokalnoj samoupravi. Oblast efikasne zaštite službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja i efikasnosti mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj samoupravi, takođe su ocenjeni malim brojem poena. Kad je web-prezentacija opštine Aleksinac u pitanju, neophodno je uskladiti sadržaj i tehničke standarde sa Uredbom o bližim uslovima za izradu i održavanje veb-prezentacije organa.

Što se tiče komunikacije sa istraživačkim timom, saradnja je bila na korektnom nivou, službenici javne uprave su blagovremeno odgovarali na poslate Zahteve za pristup informacijama od javnog značaja.

UVOD

2.

Opština Aleksinac je jedna od 17 jedinica lokalne samouprave (JLS) u Srbiji u kojima je u tokom 2022. godine proces monitoringa i evaluacije stanja lokalne uprave u okviru projekta „Praćenjem javne uprave ka boljem upravljanju na lokalnu – pratim JA“ (u daljem tekstu: Projekat). Projekat sprovodi Centar za evropske politike u saradnji sa partnerskim organizacijama – Centrom za ravnomerni regionalni razvoj, Nacionalnom koalicijom za decentralizaciju i Ekološkim centrom Stanište. Kao deo mreže Nacionalne koalicije za decentralizaciju u sprovođenje projekta su uključene i sledeće organizacije civilnog društva: Ars Nova iz Valjeva, Urban In iz Novog Pazara i Odbor za ljudska prava iz Niša. Finansijsku podršku sprovođenju Projekta pružaju Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji – u okviru Programa podrške civilnom društvu i medijima, koji ima za cilj jačanje participativnih demokratija i procesa integracije u EU kroz osnaživanje civilnog društva da aktivno učestvuje u donošenju odluka, kao i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog – u okviru programa *Sufinansiranje projekata udruženja i drugih organizacija civilnog društva* kojima su dodeljena sredstva Evropske unije u 2019. i 2020. godini.

Istraživački tim organizacije Odbor za ljudska prava Niš sproveo je monitoring i evaluaciju stanja lokalne uprave u Aleksincu u periodu od decembra 2021. do kraja jula 2022. godine. Za praćenje i evaluaciju stanja lokalne uprave istraživači¹ su koristili Metodologiju za praćenje reforme javne uprave na lokalnom nivou², koja je razvijena u okviru projekta, i koja sadrži 12 indikatora (pokazatelja) i u velikoj meri zasniva na metodološkom okviru za praćenje Principa javne uprave koji je razvila SIGMA,³ a koji Evropska komisija uzima u obzir prilikom ocenjivanja stanja u oblasti javne uprave u kontekstu pristupanja Srbije Evropskoj uniji (u daljem tekstu: EU). Takođe, sprovedeno istraživanje se oslanja i na Metodologiju za praćenje javne uprave u zemljama Zapadnog Balkana koja je razvijena u okviru WeBER projekta⁴.

Principi javne uprave obuhvataju šest ključnih oblasti prema kojima se meri stanje lokalne uprave i prema kojima su koncipirani indikatori sadržani u Metodologiji.

Aleksinac je druga po veličini opština u Nišavskom upravnom okrugu, obuhvata površinu od 707 kilometara kvadratnih, a pored gradskog jezgra obuhvatia i 71 naseljeno mesto. Aleksinac se nalazi na obalama reke Moravice i Južne Morave, na tromeđi između Niša, Kruševca i Sokobanje. Prema statistici RZS u 2019. godini u Aleksincu je živelo 47.096 stanovnika, a prosečna zarada iznosila je 59.890 hiljada dinara.

¹ Svi pojmovi koji su u ovom izveštaju upotrebљeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

² Metodologija je dostupna na linku: <https://cep.org.rs/publications/metodologija-za-pracenje-reforme-javne-uprave-na-lokalnom-nivou-vlasti/>

³ Detaljnije o SIGMA/OECD videti na linku: <http://www.sigmaportal.org/>

⁴ Detaljnije o WeBER projektu videti na linku: <https://www.par-monitor.org/>

Tabela 1: Pregled oblasti javne uprave i indikatora za praćenje stanja

OBLAST JAVNE UPRAVE	INDIKATOR
1. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave	1. Postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva u proces izrade i struktura za praćenje i koordinaciju
2. Izrada i koordinacija politika	2. Transparentnost rada veća i pripreme nacrta i predloga odluka u lokalnoj upravi 3. Inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi
3. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima	4. Institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi 5. Otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi 6. Efikasna zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja 7. Efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi
4. Odgovornost	8. Proaktivnost lokalne uprave u objavljivanju informacija na zvaničnoj internet stranici
5. Pružanje usluga	9. Dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima
6. Upravljanje javnim finansijama	10. Stepen poštovanja budžetskog kalendarja i uspešnost planiranja prihoda i rashoda 11. Transparentnost i dostupnost budžeta i pratećih dokumenata 12. Zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti

Analiza stanja lokalne uprave ima za cilj da utvrdi trenutno stanje i kapacitete gradova, opština i gradskih opština, da pokaže kakva je trenutna praksa u pomenutim oblastima javne uprave u donošenju odluka, upravljanju ljudskim resursima, pružanju usluga itd. ali i da ukaže na nedostatke koje bi trebalo otkloniti i unaprediti.

U narednom poglavlju su prikazani detaljni rezultati praćenja i ocene stanja sa osvojenim brojem bodova po indikatorima, kao i kvalitativna analiza za svaki pojedinačni indikator u okviru šest oblasti javne uprave.

REZULTATI PROCENE STANJA LOKALNE UPRAVE

3.

Proces monitoringa i evaluacije stanja lokalne uprave u opštini Aleksinac je sproveden u periodu od decembra 2021. do kraja jula 2022. godine. Prilikom sprovođenja istraživanja o oceni reforme javne uprave na lokalnom nivou vlasti istraživači su koristili kvantitativne i kvalitativne metode. Istraživači su, u cilju prikupljanja i obrade podataka i informacija, analizirali veliki broj dokumenata, kako onih koji su javno dostupni, tako i onih koji su dobijeni na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja ili putem direktnе komunikacije sa službenicima u lokalnoj upravi. Dodatno, u skladu sa potrebama, organizovani su intervjuji sa zaposlenima i fokus grupe sa predstvincima civilnog društva. U nastavku su prikazani rezultati prema indikatorima, do kojih su istraživači došli na osnovu prikupljenih podataka i ocene stanja.

Nalazi istraživanja su pokazali da je opština Aleksinac osvojila ukupno **116** bodova (od mogućih **262**), odnosno da su analizirani indikatori u svih 6 oblasti javne uprave ispunjeni **44,27%**. Takođe, ukupna ocena stanja lokalne uprave iznosi **2**, na šestostepenoj skali 0–5. Shodno tome, opština Aleksinac je zauzela osmo mesto u odnosu na ostale JLS (ukupno 17) koje su bile obuhvaćene monitoringom javne uprave na lokalnom nivou vlasti u 2022. godini.

Tabela 2: Pregled rezultata procene prema indikatorima

R. BR.	OBLAST / INDIKATOR	Maksimalan broj bodova	Osvojeni broj bodova	Postignuta ocena (skala 0–5)
I. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave				
1.	Postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva u proces izrade i struktura za praćenje i koordinaciju	26	4	1
II. Izrada i koordinacija politika				
2.	Transparentnost rada veća i pripreme nacrt-a i predloga odluka u lokalnoj upravi	12	2	0
3.	Inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi	18	8	2
III. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima				
4.	Institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi	12	5	2
5.	Otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi	22	9	2
6.	Efikasna zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja	16	0	0
7.	Efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi	22	8	2
IV. Odgovornost				
8.	Proaktivnost lokalne uprave u objavljivanju informacija na zvaničnoj internet stranici	32	22	3

V. Pružanje usluga					
9.	Dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima	28	10	2	
VI. Upravljanje javnim finansijama					
10.	Stepen poštovanja budžetskog kalendara i uspešnosti planiranja prihoda i rashoda	20	20	5	
11.	Transparentnost i dostupnost budžeta i pratećih dokumentata	26	10	2	
12.	Zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti	28	18	3	
UKUPNO:		262	116		
UKUPNA OCENA MONITORINGA ZA SVE OBLASTI (skala 0–5):			2		

U nastavku dokumenta je dat detaljni prikaz rezultata sa kvantitativnim vrednostima, odnosno osvojenim brojem bodova prema svakom indikatoru i kvalitativnom analizom stanja u šest oblasti javne uprave i 12 indikatora.

3.1. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave

Oblast *Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave* je merena preko jednog indikatora koji prati postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva, kako u proces izrade tog dokumenta, tako i u strukturu za praćenje i koordinaciju njegove implementacije. Ovaj indikator sadrži 11 elemenata koncipiranih tako da pokrivaju dva principa javne uprave – da je JLS izradila i donela strateški dokument za unapređenje rada gradske / opštinske uprave, i da se strateški dokument za unapređenje rada uprave sprovodi svrsishodno, dok su ciljevi reforme utvrđeni i redovno se prate.

3.1.1. Postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva u proces izrade i struktura za praćenje i koordinaciju

U Tabeli 3 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata, nakon čega je data detaljna analiza ovog indikatora.

Opštinska uprava Aleksinac je za oblast *Strateški okvir* osvojila ukupno četiri poena i na šestostepenoj skali stanje u ovoj oblasti ocenjeno je ocenom **1** (jedan).

Tabela 3. Indikator 1: Postojanje planskog dokumenta za unapređenje rada lokalne uprave i uključenost civilnog društva u proces izrade i struktura za praćenje i koordinaciju

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Unapređenje rada gradske / opštinske uprave je prepoznato kao opšti / poseban cilj u planskim dokumentima JLS	4	2
E.2	Konsultacije sa civilnim društvom i zainteresovanim stranama su sprovedene prilikom izrade planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave	4	0
E.3	Otvorenost/javnost poziva za uključivanje zainteresovanih strana u konsultacije prilikom izrade planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave (kako bi se omogućio što širi obuhvat zainteresovanih strana)	2	0
E.4	Civilnom društvu se pružaju potpune informacije kao priprema za učešće u konsultacijama	2	0
E.5	Komentare i predloge dobijene u procesu konsultacija razmatraju lokalna tela zadužena za izradu ključnih strateških dokumenata	2	0
E.6	Lokalna uprava javno objavljuje povratne informacije o postupanju sa primljenim komentarima i predlozima tokom konsultacija	1	0
E.7	Lokalni mehanizmi za sprovođenje i praćenje planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave predviđaju učešće organizacija civilnog društva	2	2
E.8	Uključivanje organizacija civilnog društva u lokalne mehanizme postiže se na osnovu otvorenog konkurenetskog postupka	2	0
E.9	Sastanci lokalnih mehanizama za sprovođenje, koordinaciju i praćenje planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave održavaju se redovno uz učešće predstavnika organizacija civilnog društva	2	0
E.10	Izveštaji o sprovođenju planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave se pripremaju najmanje na godišnjem nivou	4	0
E.11	Izveštaji o sprovođenju planskog dokumenta za unapređenje rada gradske / opštinske uprave omogućavaju uvid u vrednovanje učinka	1	0
UKUPNO:		26	4
OCENA (skala 0–5):			1

U planu razvoja opštine Aleksinac za 2021–2028. godine, kao strateški cilj, navedeno je unapređenje javne uprave. Pri izradi ovog planskog dokumenta primetno je da se lokalna samouprava oslanjala na Agendu 2030. i njen cilj 16 – Mir, pravda i snažnije institucije, te su tako koncipirana 3 potcila koja se tiču unapređenja javne uprave:

- 1) Znatno smanjenje korupcije i primanje mita;**
- 2) Razvoj odgovornih, transparentnih institucija;**
- 3) Osiguranje odgovornog, reprezentativnog i participativnog odlučivanja.**

Informacija o planu razvoja opštine Aleksinac je lako dostupna, nalazi se u sekciji "Strateški planovi razvoja". Klikom na sekciju otvara se padajući meni sa spiskom dokumenata među kojima je i Plan razvoja opštine Aleksinac kao poseban dokument u pdf formatu (<http://www.aleksinac.org/index.php/strategije-razvoja/2021-2028>).

Analizom planskog dokumenta lokalne samouprave Aleksinac zapaženo je da je unapređenje javne uprave kao cilj i mera prisutan u okviru opširnijeg dokumenta, a ne kao poseban strateški dokument što možemo pravdati time da je veći broj JLS u Srbiji počeo sa izradama planova razvoja približno u isto vreme i da je zbog nedostatka kapaciteta i resursa rad na politici unapređenja javne uprave podveden pod ovaj proces.

Iako je u tekstu Plana razvoja opštine Aleksinac navedeno da su jedni od aktera u izradi dokumenta organizacije civilnog društva – nisu sve učestvovali u samom procesu donošenja dokumenta na transparentan način. Takođe, na stranici lokalne samouprave ne стоји nikakav javni poziv koji blagovremeno poziva sve zainteresovane na javnu raspravu. U razgovorima sa predstavnicima organizacija civilnog društva iz Aleksinca rečeno nam je da nisu bili pozivani na konsultacije i uključeni u ovaj proces, a da su u donošenje drugih strateških dokumenata bili pozivani (opisano u Indikatoru 3). Takođe, rekli su nam da nisu ni znali da se sprema izrada planskog dokumenta i da znaju za samo jednu organizaciju da je učestvovala, ali ne znaju na koji način.

Na internet stranici ne postoji nikakav obrazac za učešće i davanje predloga niti javni poziv za učešće na konsultacijama.

Kao što je navedeno u prethodnom elementu, organizacije sa kojima smo razgovarali nisu učestvovali, niti dobile poziv da učestvuju u donošenju ovog planskog dokumenta (kako su navele, što nije praksa sa ostalim strateškim dokumentima), a od JLS nismo još dobili informaciju o tome kako su, i da li su, informisane neke druge organizacije.

Plan razvoja opštine Aleksinac 2021–2028. predviđa institucionalni okvir za sprovođenje Plana razvoja grada i ceo proces koji predviđa praćenje, vrednovanje i izveštavanje, a lokalni mehanizmi koji su za tu priliku predviđeni su: Opštinsko veće, Opštinska uprava i Komisija za praćenje za koju je predviđeno da u svom sastavu ima predstavnike civilnog društva. Period srednjoročnog izveštavanja i praćenja sprovođenja Plana razvoja opštine planiran je do 15. marta tekuće godine, ali još nije objavljen u trenutku sprovođenja istraživanja.

U razgovorima sa predstavnicima organizacija civilnog društva iz Aleksinca utvrđeno je da nisu dobili poziv za učešće u procesu donošenja Plana razvoja opštine Aleksinac, tako da nisu ni dobili poziv da učestvuju u lokalnim mehanizmima.

Ne postoje informacije o tome da li su organizacije civilnog društva pozivane na sastanke lokalnih mehanizama, kao ni to da li takav mehanizam, uopšte, postoji. U trenutku sprovođenja istraživanja Godišnji izveštaj o sprovođenju Plana razvoja opštine Aleksinac se nije našao javno dostupnim, iako je rok za periodično izveštavanje bio 15. mart, niti je bilo javno dostupnih informacija o tome da li se izveštaj priprema ili već postoji.

3.2. Izrada i koordinacija politika

Oblast *Izrada i koordinacija politika* je merena preko dva indikatora koji prate transparentnost rada veća i pripreme nacrtova i predloga odluka u lokalnoj upravi, i inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi. Ova dva indikatora pokrivaju dva principa javne uprave – da se odluke lokalnih vlasti pripremaju na transparentan način, i da se politike i akti JLS izrađuju na inkluzivan način koji omogućava aktivno učešće građana i naročito organizacija civilnog društva.

3.2.1 Transparentnost rada veća i pripreme nacrtova i predloga odluka u lokalnoj upravi

U Tabeli 4 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata prvog indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za prvi indikator u oblasti *Izrada i koordinacija politika* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **dva** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **0** (nula).

Tabela 4. Indikator 2: Transparentnost rada veća i pripreme nacrtova i predloga odluka u lokalnoj upravi

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Informacije o održavanju sednica gradskog, odnosno opštinskog veća, uključujući i dnevni red, unapred se objavljaju na internet stranici JLS i lako su dostupni	4	0
E.2	Zapisnici sa sednica gradskog, odnosno opštinskog veća se objavljaju na internet stranici JLS i lako su dostupni	4	0
E.3	Nacrti i predlozi odluka sa sednica veća se objavljaju na internet stranici JLS	2	0
E.4	Informacije o nacrtima i predlozima odluka sa sednica veća su prilagođene građanima i lako su dostupne javnosti	2	2
UKUPNO:		12	2
OCENA (skala 0–5):			0

*Do podataka o objavljinjanju sednica opštinskog veća se može doći ako u glavnom meniju na internet stranici Opštine Aleksinac kada klikom idete na sekciju „**Lokalna samouprava**”, onda padajućim menijem na Opštinsku Upravu i Službu za skupštinske poslove. Potrebno je kliknuti na Službu za skupštinske poslove kako biste dobili informaciju o tome da ova služba priprema materijale za sednice, ali ne postoje dostupni materijali o sednicama Veća (<http://www.aleksinac.org/index.php/lokalna-samouprava/opstinska-uprava/sluzba-za-skupstinske-poslove>).*

Međutim, zapisnici sa sednica Opštinskog veća, kao i nacrti i predlozi se ne objavljaju i nisu javno dostupni. Što se informacija o nacrtima i predlozima tiče, one se objavljaju na internet stranici Opštine Aleksinac na početnoj strani, u formi vesti o održavanju sednica opštinskog veća Aleksinac. Iako samo kao informacija o održanoj sednici, ta vest sadrži i informacije o donetim odlukama i usvojenim predlozima. Vesti o održanim sednicama su lako razumljive za građane, neke sadrže i prepričan dnevni red, kao i informaciju o tome šta je ko od učesnika predložio.

3.2.2. Inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi

U Tabeli 5 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata drugog indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za drugi indikator u oblasti *Izrada i koordinacija politika* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **osam** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **2** (dva).

Tabela 5. Indikator 3: Inkluzivnost i otvorenost u kreiranju dokumenata javnih politika u lokalnoj upravi

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Javne konsultacije se sprovode prilikom izrade lokalnih javnih politika i propisa	4	2
E.2	Proaktivnost opštinske / gradske uprave u informisanju zainteresovanih strana o javnim konsultacijama	4	0
E.3	Uniformnost i predvidivost objavljivanja informacija o održavanju konsultacija	2	2
E.4	Zastupljenost konsultacija u ranoj fazi izrade lokalnih propisa i politika	2	1
E.5	Dostupnost izveštaja o javnim konsultacijama koje su sprovedene prilikom izrade lokalnih propisa i politika	4	2
E.6	Kvalitet izveštavanja o sprovedenim javnim konsultacijama	2	1
UKUPNO:		18	8
OCENA (skala 0–5):			2

Na internet stranici opštine Aleksinac postoje sekcije „**Obaveštenja**“ na kojima se nalaze informacije koje se odnose na prezentacije, javna slušanja, javne prezentacije planova detaljne regulacije, donošenje budžeta, a u sekciji „**Javne rasprave**“ se nalaze izveštaji sa javnih rasprava sa donošenja lokalnih javnih politika. Kako konsultacije nisu sproveđene u više od 90% slučajeva, element nije dobio najveću ocenu. Kao uzorak su uzeti Odluka o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje javnih površina, Nacrt odluke o budžetu, Akcioni plan rodne ravnopravnosti i Plan razvoja opštine Aleksinac (<http://www.aleksinac.org/index.php/obavestenja>).

Analizom internet stranice opštine Aleksinac, kao i nalozima na društvenim mrežama Fejsbuk i Tviter, utvrđeno je da su za informisanje zainteresovanih strana o javnim konsultacijama korišćena dva kanala komunikacije – Fejsbuk i Tviter i internet stranica opštine Aleksinac. Ova JLS ima i Jutjub kanal, ali samo sa prilozima u kojima se pojavljuju čelnici opštine ili se opština pojavljuje u državnim medijima kao vest, dok se na Tviter nalogu objavljaju iste informacije kao i na sajtu. Opština Aleksinac ponekad na Fejsbuku daje objave na engleskom jeziku.

Na sajtu lokalne samouprave Aleksinac postoji sekcija „**Javne rasprave**“ na kojoj se objavljuju izveštaji sa održanih javnih rasprava. Takođe, na sekciji sa leve strane naslovne strane pod nazivom „**Udruženja**“ objavljaju se pozivi za organizacije civilnog društva (<http://www.aleksinac.org/index.php/javna-rasprava>).

U individualnim razgovorima sa predstavnicima organizacija civilnog društva iz Aleksinca saznali smo da su organizacije civilnog društva skoro redovno pozivane da učestvuju u konsultativnim procesima, ali ne u ranoj fazi. Po navodima predstavnika organizacija civilnog društva, postupak uključivanja je tekao tako da su prvo pozivani da učestvuju, a onda im je uručivano rešenje o tome da su postali članovi radne grupe za izradu nekog planskog dokumenta. Kada je u pitanju saradnja sa organizacijama, proces rada po fazama je tekao različito, u zavisnosti od afiniteta službenika JLS koji je zadužen za koordinaciju procesa. Takvu praksu nam je, takođe, potvrđio službenik JLS sa kojim smo imali kontakt u vezi sa zahtevom za pristup informacijama od javnog značaja.

*Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da su izveštaji o sprovedenim javnim konsultacijama, koje su sprovedene u 50% slučajeva, lako dostupni, u delu glavnog menija sa leve strane postoji sekcija pod nazivom „**Javne rasprave**“ i klikom na nju otvara se spisak održanih javnih rasprava za period od dve godine. Od sprovedenih javnih rasprava, četiri imaju objavljene izveštaje o održanim javnim raspravama.*

Kao što smo prethodno naveli, na sajtu pod sekcijom „Javne rasprave“ postoje neki Izveštaji sa održanih javnih rasprava. To su izveštaji sa održanih javnih rasprava na Predloge budžeta za protekle dve godine i tu možemo pratiti koliko su građani bili, zaista, uključeni u davanje predloga i sugestija. Npr. na Nacrt budžeta za 2021. nije bilo primedbi i sugestija, dok su u Izveštaju za 2022. tačno navedeni učesnici, predlozi i objedinjeni odgovori.

3.3. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima

Oblast *Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima* je praćena preko četiri indikatora kojima se nadgleda institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi, otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi, zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja, efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi. Ova četiri indikatora pokrivaju četiri principa javne uprave – da je uspostavljen okvir politika i pravni okvir za profesionalan i koherentan službenički sistem na lokalnu koji se primenjuje u praksi, da institucionalno uređenje omogućava dosledne i delotvorne prakse upravljanja ljudskim resursima, da je zapošljavanje službenika zasnovano na principu meritornosti i jednakom tretmanu kandidata u svim fazama zapošljavanja, sprečen direktni ili indirektni politički uticaj na rukovodeće pozicije u JLS, i da postoje mere za promovisanje integriteta i sprečavanje korupcije.

3.3.1. Institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi

U Tabeli 6 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata prvog indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za prvi indikator u oblasti *Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **pet** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **2** (dva).

Tabela 6. Indikator 4: Institucionalizacija poslova upravljanja ljudskim resursima u lokalnoj upravi

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	U dokumentima JLS je definisan strateški cilj ili višegodišnji plan upravljanja ljudskim resursima	2	1
E.2	Uspostavljen je odgovarajući institucionalni okvir za obavljanje poslova u vezi sa upravljanjem ljudskim resursima u lokalnoj upravi	4	0
E.3	Zastupljenost poslova ULJR u funkcionalnom smislu u aktima lokalne uprave i u praksi	2	2
E.4	Uspostavljena je i ažurno se vodi kadrovska evidencija zaposlenih, i određeni podaci se redovno objavljaju	4	2
UKUPNO:		12	5
OCENA (skala 0–5):			2

Ciljevi i pravci upravljanja ljudskim resursima opštine Aleksinac su definisani u okviru šireg planskog dokumenta – Plana razvoja opštine Aleksinac 2021–2028. U strateškom cilju „**Razvojni pravac br. 1 – Unapređenje kvaliteta usluga opštinske uprave prema građanima i privredi, povećanje kapitalnih investicija i unapređenje upravljanja ljudskim resursima**“. Pod prioritetnim ciljem 1.3. „**Razvoj ljudskih resursa – unapređenje sistema upravljanja ljudskim resursima u opštinskoj upravi, JP, JKP, i ustanovama**“

Institucionalni okvir za obavljanje poslova upravljanja ljudskim resursima opštinske uprave Aleksinac postoji (u uzorku je link sa Sl. lista 19/21, na kojem je dopuna Odluke o organizaciji opštinske uprave Aleksinac), a postoji i Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u opštinskoj upravi i Pravobranilaštву. Nije dodeljen maksimalan broj poena, jer je na poslovima upravljanja ljudskim resursima određen samo 1 službenik, što za opštinitu koja pripada II modelu (opštine od 30000 do 70000 stanovnika) nije dovoljno. Napomena: pored poslova upravljanja ljudskim resursima, Pravilnikom su predviđeni i Poslovi radnih odnosa zaposlenih i jedno radno mesto, saradnik.

Analizom Pravilnika utvrđeno je da su ovom sistematizacijom predviđeni poslovi upravljanja ljudskim resursima koji su predviđeni Zakonom o zaposlenima u AP i JLS (čl. 189).⁵

Prema dokumentima koje je prosledila JLS Aleksinac utvrđeno je da se kadrovska evidencija vodi i sadrži sve informacije koje su navedene u Zakonu o zaposlenima u JLS i AP. Analitičke izveštaje ne pripremaju, ali kada pripremaju budžet koriste neku vrstu evidencije sa podacima koliko službenika ima javna uprava po odeljenjima, koliko ih je i po kojoj vrsti ugovora angažovano.

⁵ Napomena:

Originalan tekst Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u opštinskoj upravi i Pravobranilaštvu Aleksinac II/01 sa svim dosadašnjim izmenama i dopunama, br: 110-17/17, 110-19/17, 110-27/17, 110-1/18, 110-10/18, 110-17/18, 110-25/18, 110-35/18, 011-36/19, 110-14/19, 110-18/19, 110-22/19, 110-2/20 i 110-6/20; („Službeni list opštine Aleksinac“ br: 17/17, 20/17, 26/17, 1/18, 9/18, 21/18, 26/18, 30/18, 6/19, 16/19, 22/19, 28/19, 11/20).

3.3.2. Otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi

U Tabeli 7 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata drugog indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za drugi indikator u oblasti *Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **devet** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je prosečnom ocenom **2** (dva).

Tabela 7. Indikator 5: Otvorenost i transparentnost zapošljavanja u lokalnoj upravi

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Informacije o javnim konkursima su dostupne javnosti	4	2
E.2	Oglasni o javnim konkursima su napisani jednostavnim, jasnim i razumljivim jezikom	4	2
E.3	Tokom trajanja javnog konkursa, lokalna uprava svim zainteresovanim licima pruža dodatna objašnjenja i informacije i javno ih objavljuje	2	2
E.4	Ne postoje nerazumne prepreke za eksterne kandidate zbog kojih su radna mesta lakše dostupna onima koji već imaju radno iskustvo u upravi na javnim konkursima	2	0
E.5	Procedura prijave na javni konkurs nameće minimalno administrativno opterećenje kandidatima	2	2
E.6	Konkursna komisija ima jednak tretman svih učesnika u postupku i zapisnici koje vodi konkursna komisija sadrže sve podatke o rezultatima koje su kandidati postigli u izbornom postupku	2	1
E.7	Odluke konkursnih komisija su javno dostupne, uz garantovanje zaštite podataka o ličnosti	4	0
E.8	Informacije o neuspelim konkursima su javno dostupne, uz obrazloženje zašto konkurs nije uspeo	2	0
UKUPNO:		22	9
OCENA (skala 0–5):			2

Pretragom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da se na stranici nalaze celi tekstovi konkursa, a da se, pored internet stranice, obaveštenje o konkursu objavljuje u dnevnom listu "Politika".

Analizom tri teksta konkursa utvrđeno je da ispunjavaju sva 4 kriterijuma navedena u Metodologiji:

1. **Oglas sadrži jasno i pregledno naveden opis posla (u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta) koji će se obavljati na radnom mestu;**
2. **Oglas sadrži jasno navedene uslove koje kandidati treba da ispune;**
3. **Tekst oglasa jasno ukazuje na dokumenta i informacije koje kandidati treba da podnesu i u kojoj fazi postupka;**

4. Zahtevi i očekivanja od kandidata u konkursnom postupku objašnjeni su na jasan način (npr. da li je potrebno da sa sobom ponesu nešto od materijala koji će im biti potreban prilikom sprovođenja testiranja, da li smeju da koriste propise prilikom testiranja i sl.).

Pošto u opštini Aleksinac nije u službenoj upotrebi nijedan zvaničan jezik neke od nacionalnih manjina, taj kriterijum nije mogao biti uzet u obzir prilikom dodelje poena.

Iz JLS Aleksinac smo dobili informaciju da nije bilo zahteva za dodatnim objašnjenima i informacijama vezanim za konkurse.

Tekstovi konkursa koje je poslala uprava Aleksinac pisani su razumljivim jezikom, ali ne i manje birokratskim, iz tekstova se mogu jasno videti informacije koje se odnose na uslove zaposlenja, opis poslova, kontakt osoba kojoj se mogu obratiti za informacije. Tekst konkursa ne sadrži eliminatore elemente. Takođe, u jednom od tekstova konkursa, konkretno, za izvršilačko mesto Koordinator Kancelarije za mlade i PR lokalne samouprave (ne vidi se veza između ova dva zanimanja) navedeno je da se u sklopu stručne sposobljenosti, znanja i veština traži poznavanje Zakona o mladima, Nacionalna strategija za mlade i LAP za mlade i glavne odredbe Zakona o javnom informisanju što je nejasan uslov, jer su bavljenje omladinskom politikom i odnosi sa javnošću mnogo složenije oblasti, a iz teksta konkursa se ne vidi da li za obe vrste zanimanja postoje posebne provere ili uslovi, pa je i to razlog zašto je dodeljeno 0 poena. Tekstovi konkursa sadrže napomenu koja kandidatima koji nisu položili stručni ispit daje mogućnost da ga polože dok traje probni rad – što jeste olakšavajuća okolnost.

Tekst konkursa predviđa mogućnost da dokumenta kao što su Izvodi iz matične knjige rođenih i Državljanstvo, Uverenje o položenom stručnom ispit u umesto kandidata nabavi organ uz izjavu kandidata kojom se opredeljuje za jednu od te dve mogućnosti⁶.

Uvidom u zapisnike konkursnih komisija utvrđeno je da su navedene sve radnje koje su komisije preduzimale. Što se dela u kojem se proveravaju znanja kandidata tiče, navedeno je da su kandidati imali usmenu proveru, da su ocenjivani ocenama od 1 do 3 i da se prosečna ocena računa samo ako su članovi konkursne komisije davali ocenu od 2 do 3 bez bližeg pojašnjenja o pitanjima pa je, iz tog razloga, dodeljena ocena 1. Na konkurs se javio po jedan kandidat, tako da su samo njemu postavljana pitanja, ali je dodeljen 1 poen jer nije bilo navedeno koja su pitanja postavljana, već samo iz kojih oblasti i zbog toga što, pored usmene, nije bilo pismene provere.

Odluke konkursnih komisija, kao i rešenja o neuspelim konkursima, ne objavljaju se na internet stranici JLS Aleksinac, pa je dodeljeno 0 poena.

3.3.3. Efikasna zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja

U Tabeli 8 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata trećeg indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za treći indikator u oblasti *Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila **nula** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **0** (nula).

⁶ U tekstu stoji da kandidat može i sam nabaviti dokumenta i da će tako ići brže, što stvara nejasnoću jer JLS pribavlja dokumentaciju kako bi se proces ubrzao.

Tabela 8. Indikator 6: Efikasna zaštita službenika na položaju od neželjenog političkog mešanja

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Informacije o javnim konkursima za popunjavanje radnih mesta službenika na položaju su dostupne javnosti	4	0
E.2	Članovi konkursne komisije su stručni	2	0
E.3	Konkursna komisija ima jednak tretman svih učesnika u postupku i zapisnici koje vodi sadrže sve podatke o rezultatima koje su kandidati postigli u izbornom postupku	2	0
E.4	Informacije o neuspelim konkursima su javno dostupne, uz obrazloženje zašto konkurs nije uspeo	2	0
E.5	Vršioci dužnosti službenika na položaju se postavljaju na određeno vreme iz reda službenika	4	0
E.6	Razlozi za razrešenje službenika na položajima u JLS se adekvatno primenjuju u praksi	2	0
UKUPNO:		16	0
OCENA (skala 0–5):			0

Informacije o javnim konkursima za popunjavanje radnih mesta službenika na položaju nisu dostupne na internet stranici opštine Aleksinac, pošto nam lokalna samouprava nije poslala odgovor na Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, dodelujemo nula poena za ceo indikator 6. Takođe, rečeno nam je da konkursa nema što smatramo lošom praksom, jer predstavlja direktni politički uticaj na zapošljavanje u opštinskoj upravi Aleksinac.

3.3.4. Efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi

U Tabeli 9 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata četvrtog indikatora u ovoj oblasti, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Opštinska uprava Aleksinac je za četvrti indikator u oblasti *Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima* osvojila ukupno **osam** poena i na šestostepenoj skali je stanje u ovom domenu ocenjeno ocenom **2** (dva).

Tabela 9. Indikator 7: Efikasnost mera za unapređenje integriteta i sprečavanje korupcije u lokalnoj upravi

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Usvojen je Kodeks ponašanja službenika i nameštenika u lokalnoj upravi	2	2
E.2	Primena Kodeksa ponašanja službenika i nameštenika se redovno prati i izveštava se javnost	4	2
E.3	Formirana je Žalbena komisija u lokalnoj upravi i njen rad je precizno uređen	4	2

E.4	Članovi Žalbene komisije su kompetentni i postavljeni su u skladu sa propisom	2	2
E.5	Udeo odluka Žalbene komisije koje su poništene na upravom sporu	4	0
E.6	Usvojen lokalni antikorupcijski plan	2	0
E.7	Uspostavljeni mehanizmi za praćenje i izveštavanje o primeni lokalnog antikorupcijskog plana	4	0
UKUPNO:		22	8
OCENA (skala 0–5):			2

Pretragom internet stranice opštine Aleksinac sa desne strane postoji registar propisa, uvidom u taj dokument videli smo informaciju o usvajanju Kodeksa i objavu u Službenom listu opštine Aleksinac (Sl. list br. 29/18).

Analizom tekstova Kodeksa utvrdili smo da je za praćenje primene kodeksa odgovoran nadležni rukovodilac opštine, a da su Izveštaji o primeni Kodeksa sastavni deo godišnjeg Izveštaja o radu Opštinske uprave i Opštinskog pravobranilaštva. Klikom na posebnu sekciju u okviru internet stranice pod nazivom „**Lokalna samouprava**”, preko padajućeg menija, klikom na „Pravobranilaštvo opštine Aleksinac” došlo se do informacija o kontaktu, adresi, opisu poslova Pravobranilaštva, ali ne i do izveštaja o radu kojim bi mogao da se isprati i izveštaj o primeni Kodeksa.

Pretragom internet stranice Opštine Aleksinac utvrđeno je da sa leve strane početne strane postoji sekcija koja se zove „**Žalbena komisija**”. Klikom na nju otvara se Rešenje o formiranju Žalbene komisije. Na tom dokumentu se vidi da su administrativno-tehnički poslovi komisije povereni kadrovskoj službi.

Analizom rešenja o formiranju Žalbene komisije opštine Aleksinac utvrđeno je da 2 od 3 člana Žalbene komisije jesu diplomirani pravnici, ali nema javno dostupnih podataka o udelu odluka koje je poništila Žalbena komisija.

Opština Aleksinac ne poseduje lokalni antikorupcijski plan, a samim tim ni mehanizam za praćenje i izveštavanje, kao ni sličan dokument koji bi mogao da sadrži borbu protiv korupcije kao cilj ili meru.

3.4. Odgovornost

Oblast *Odgovornost* je praćena preko jednog indikatora koji prati proaktivnost lokalne uprave u objavlјivanju informacija na zvaničnoj internet stranici. Ovaj indikator pokriva jedan princip javne uprave – da se pravo na pristup informacijama od javnog značaja dosledno primenjuje.

3.4.1. Proaktivnost lokalne uprave u objavlјivanju informacija na zvaničnoj internet stranici

U Tabeli 10 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata indikatora koji pokriva ovu oblast, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za indikator u oblasti *Odgovornost* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **22** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je srednjom ocenom **3** (tri).

Tabela 10. Indikator 8: Proaktivnost lokalne uprave u objavljivanju informacija na zvaničnoj internet stranici

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Organizaciona šema i informacije o propisanim nadležnostima svih organizacionih jedinica u okviru gradske / opštinske uprave nalaze se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
E.2	Kontakt informacije organizacionih jedinica se nalaze na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
E.3	Informator o radu gradske / opštinske uprave nalazi se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	0
E.4	Statut opštine / grada nalazi se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	2
E.5	Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta objavljuje se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
E.6	Godišnji plan javnih nabavki objavljuje se na zvaničnoj internet stranici lokalne samouprave	4	0
E.7	Spisak važećih planskih dokumenta (strateških dokumenata, akcionih planova, programa) nalazi se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
E.8	Dokumenti u vezi sa pripremom i realizacijom budžeta JLS nalaze se na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
UKUPNO:		32	22
OCENA (skala 0–5):			3

Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da su dostupne informacije o načinu organizacije opštine, organizacionim jedinicama i nadležnostima. Na glavnem meniju, u sekciji „**Lokalna samouprava**“ posebno se nalazi opštinska uprava sa spiskom odeljenja. Klikom na željeno odeljenje otvaraju se informacije o svakom ponaosob. Informacije su jasne i razumljive građanima, a u Aleksincu nije u službenoj upotrebi jezik neke od nacionalnih manjina (<http://www.aleksinac.org>).

Na internet stranici opštine Aleksinac su, takođe, dostupne informacije o kontaktima organizacionih jedinica, brojevi telefona, adrese i imena načelnika svakog odeljenja. Nema posebnih mejlova za svako odeljenje, ali postoji mogućnost da se posalje elektronska poruka.

Na glavnoj strani sajta sa desne strane postoji Informator o radu opštine Aleksinac, lako je dostupan – jednim klikom na ikonicu „Informator o radu“. Međutim, dokument nije ažuriran, jer je poslednji iz 2021. godine. Opština poseduje Statut, ali ne postoji kao posebno dostupan dokument, već klikom na sekciju „Statut opštine“ link nas vodi ka Službenom glasniku (Sl. glasnik 29/18) na kojem se nalazi tekst Statuta opštine. Statut je važeći i lako dostupan, jednim klikom, te je dodeljen maksimalan broj poena.

Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da postoji „Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta“, ali kao i u slučajevima opisanim u drugim elementima, ne postoji poseban dokument već uvidom u Registar važećih propisa možemo naći broj pod kojim se Pravilnik nalazi u Službenom listu (Sl. list 20/21) (http://www.aleksinac.org/images/zoo/sluzbeni-list/REGISTAR_PROPISA_2022.pdf).

Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da, iako postoji posebna sekcija na naslovnoj stranici pod nazivom „**Javne nabavke**”, klikom na neku podsekciju ne dolazimo do informacija o godišnjem planu javnih nabavki, već samo do poziva za dostavu ponude za 2021. godinu, ali ne i za tekuću godinu. Napomena: Na sajtu postoji Arhiva, ali za 2021. godinu dok za 2022. ne postoje Informacije.

Spisak strateških dokumenata postoji na glavnem meniju, pod sekcijom "Strateški planovi razvoja". Klikom na ikonu otvara se spisak sa dokumentima dostupnim u pdf-u, tu se nalaze važeća, kao i arhivirana dokumentacija (što je očigledna praksa kod ostalih lokalnih samouprava u kojima smo istraživali). Dokumentacija o pripremi i realizaciji budžeta se nalazi na sajtu, ali nije objedinjena, iako postoji posebna sekcija „**Budžet opštine**”, u kojoj se nalaze obrasci za programski budžet i obrazac za izveštaj o učinku, ali pošto se radi o eksel tabelama, smatramo da nije lako razumljiv svim građanima.

3.5. Pružanje usluga

Oblast *Pružanje usluga* je praćena preko jednog indikatora koji analizira dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima. Ovaj indikator pokriva dva principa javne uprave – da postoje mehanizmi koji obezbeđuju kvalitet javnih usluga, i da je obezbeđena dostupnost javnih usluga u praksi.

3.5.1. Dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima

U Tabeli 11 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata indikatora koji pokriva ovu oblast, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za indikator u oblasti *Pružanje usluga* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **10** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **2** (dva).

Tabela 11. Indikator 9: Dostupnost i kvalitet pružanja administrativnih usluga građanima

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	U gradu / opštini postoji dokument javne politike koji se bavi obezbeđivanjem i povećanjem kvaliteta javnih usluga koje građanima pruža lokalna uprava	4	2
E.2	Dokument javne politike koji se bavi unapređenjem kvaliteta javnih usluga građanima je sveobuhvatan	4	2
E.3	Uspostavljeno je jedinstveno upravno mesto u lokalnoj upravi	2	0
E.4	Stepen zadovoljstva građana uslugama koje su ostvarili u okviru jedinstvenog upravnog mesta u lokalnoj upravi	4	0
E.5	Usluge koje pruža lokalna uprava su dostupne na portalu eUprava	4	0

E.6	Lokalna uprava pruža usluge građanima na svim jezicima u službenoj upotrebi i pripadnicima nacionalnih manjina je omogućen pristup uslugama na jezicima nacionalnih manjina (za one JLS u kojima je u službenoj upotrebi jezik nacionalne manjine)	2	2
E.7	Osobama sa invaliditetom je omogućen pristup objektima u kojima se pružaju administrativne usluge	4	0
E.8	Internet stranica JLS sadrži sve neophodne i lako dostupne podatke o uslugama i načinu ostvarivanja usluga za građane	4	4
UKUPNO:		28	10
OCENA (skala 0–5):			2

Analizom Plana razvoja opštine Aleksinac 2021–2028. utvrđeno je da, u strateškom cilju, postoji unapređenje kvaliteta usluga opštinske uprave prema građanima i privredi, a da se kao posebne mere predviđaju: Modernizacija rada opštinske uprave kroz nabavku novih softvera, IT opreme, uvođenje novih elektronskih usluga za građane, uvođenje jedinstvenog upravnog mesta, razvoj i unapređenje digitalizacije, unapređenje rada mesnih kancelarija, komunalnih i inspekcijskih službi.

U opštini Aleksinac ne postoji službena upotreba jezika nacionalnih manjina, dok je ovim dokumentom predviđeno uvođenje JUM-a i unapređenje dostupnosti usluga, ali nije posebno navedeno da se unapređenje dostupnosti realizuje za osobe sa invaliditetom, pa je dodeljen 1 poen.

Analizom internet stranice opštine Aleksinac nije utvrđeno da postoji informacija o uspostavljanju JUM-a, a na sajtu Vlade Republike Srbije postoji informacija o tome da će u 8 gradova i opština biti uspostavljeno jedinstveno upravno mesto, i da je jedna od tih opština – Aleksinac. Takođe, tokom razgovora sa predstavnicima organizacija civilnog društva iz Aleksinca saznali smo da se planira otvaranje JUM-a, što je i najavio predsednik opštine Aleksinac. U trenutku sprovođenja istraživanja JUM nije uspostavljen, pa je dodeljeno 0 poena. Pošto JUM još uvek nije otvoren u opštini Aleksinac, nema knjige utisaka niti informacija o stepenu zadovoljstva korisnika.

Na internet stranici opštine Aleksinac, na naslovnoj strani sa desne strane postoji sekcija eUprava, a ispod nje i „Matična služba“. Klikom na „Matičnu službu“ otvara se stranica na kojoj može da se dođe do usluge Virtuelnog matičara i izdavanja Izvoda iz matičnih knjiga i Državljanstva. Pretragom interneta i predškolske ustanove „Lane“ došli smo do informacije da se upis deteta u predškolsku ustanovu može vršiti putem portala e-uprave. Podnošenje zahteva za Informaciju o lokaciji se ne nalazi na portalu e-uprava, već na levoj strani glavne stranice pod sekcijom „Objedinjena procedura“. Preporuka je da se usluge objedine na jednoj sekciji, sekciji E-uprave na sajtu. Ali pošto usluga „Informacija o lokaciji“ nije na sajtu eUprave, dodeljuje se 0 poena.

U Aleksincu nije u zvaničnoj upotrebi nijedan jezik neke od nacionalnih manjina koje žive u Aleksincu.

Zgrada opštinske uprave Aleksinac nije dostupna ni pristupačna za osobe sa invaliditetom, a na internet stranici nema posebne sekcije koja bi građanima sa audio i vizuelnim invaliditetom učinila usluge opštinske uprave lakše dostupnim.

Na levoj strani glavne internet strane opštine Aleksinac nalazi se sekcija „Objedinjena procedura“ i klikom na nju otvara se stranica koja sadrži deo o građevinskim dozvolama. Sa desne strane internet stranice, kao i na ikonici na vrhu stranice, nalazi se „Virtuelni matičar“ i može se izvaditi izvod iz matičnih knjiga venčanih dok se upis dece u predškolsku ustanovu vrši preko portala

eUprava, ali se do te informacije dolazi pretragom predškolske ustanove „Lane“. Sve informacije, iako razuđene, dostupne su na 3 klika i sadrže sve elemente nabrojane u Metodologiji.

3.6. Upravljanje javnim finansijama

Oblast *Upravljanje javnim finansijama* je praćena preko tri indikatora – poštovanje budžetskog kalendara i planiranje prihoda i rashoda, transparentnost budžeta, i zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti. Ovi indikatori pokrivaju tri principa javne uprave – da se budžet JLS utvrđuje u skladu sa pravnim okvirom, uz sveobuhvatno navođenje rashoda koji su u skladu sa srednjoročnim budžetskim okvirom i koji se poštuju, da su obezbeđeni transparentnost budžeta JLS i nadzor nad njim, i da su javne nabavke u skladu sa osnovnim principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti itd.

3.6.1. Stepen poštovanja budžetskog kalendara i uspešnosti planiranja prihoda i rashoda

U Tabeli 12 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata prvog indikatora koji pokriva ovu oblast, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za prvi indikator u oblasti *Upravljanje javnim finansijama* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **20** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je najvišom ocenom **5** (pet).

Tabela 12. Indikator 10: Stepen poštovanja budžetskog kalendara i uspešnosti planiranja prihoda i rashoda

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Priprema budžeta u skladu sa budžetskim kalendarom	4	4
E.2	Utvrđivanje predloga budžeta u skladu sa budžetskim kalendarom	2	2
E.3	Usvajanje budžeta u skladu sa budžetskim kalendarom	4	4
E.4	Stepen sveobuhvatnosti budžeta prema programskoj strukturi budžeta	2	2
E.5	Stepen uspešnosti planiranja prihoda u budžetu JLS	4	4
E.6	Stepen uspešnosti planiranja rashoda u budžetu JLS	4	4
UKUPNO:		20	20
OCENA (skala 0–5):			5

Iz odeljenja opštinske uprave za finansije iz Aleksinca dobili smo informacije koje potvrđuju da su sve aktivnosti pripreme budžeta urađene u roku i da je organ uprave nadležan za finansije dostavio Nacrt odluke o budžetu u zakonom određenom roku. Takođe, potvrđeno je da je u definisanom roku nadležni izvrši organ lokalne vlasti dostavio predlog Odluke o budžetu skupštini opštine Aleksinac i da je usvajanje opštinskog budžeta bilo u skladu sa budžetskim kalendarom.

Uvidom u Odluku o budžetu 2022. godine opštine Aleksinac utvrđeno je da rashodi i izdaci jesu prikazani po programskoj klasifikaciji navedenoj u metodologiji, da sadrže rodno odgovoran cilj u delu „**Lokalni ekonomski razvoj**“ – **Socijalno i ekonomsko osnaživanje žena u jugoistočnoj Srbiji** – **KARITAS** (http://www.aleksinac.org/images/zoo/oglasna-tabla/Odluka_o_budzetu_opstine_Aleksinac_za_2022.pdf)

Daljom analizom Odluke o budžetu i odluke o završnom računu opštine Aleksinac utvrdili smo da je stepen odstupanja planiranih i realizovanih prihoda manji od 15%, tačnije 11,5, a da je stepen odstupanja planiranih i realizovanih rashoda manji od 15%, tačnije 10,01.

3.6.2. Transparentnost i dostupnost budžeta i pratećih dokumenata

U Tabeli 13 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata drugog indikatora koji pokriva ovu oblast, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Opštinska uprava Aleksinac je za drugi indikator u oblasti Upravljanje javnim finansijama osvojila ukupno **10** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je ocenom **2** (dva).

Tabela 13. Indikator 11: Transparentnost i dostupnost budžeta i pratećih dokumenata

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Usvojeni godišnji budžet JLS je lako dostupan na zvaničnoj internet stranici JLS	4	4
E.2	Izveštaji o izvršenju budžeta tokom godine su lako dostupni na zvaničnoj internet stranici JLS	4	0
E.3	Odluke o završnom računu budžeta su lako dostupne na zvaničnoj internet stranici JLS	4	2
E.4	Izveštaji o izvršenju budžeta sadrže podatke o budžetskoj potrošnji u smislu programske, funkcionalne, organizacione i ekonomsko klasifikacije	4	0
E.5	Informacije o korišćenju budžetskih rezervi lako su dostupne na zvaničnoj internet stranici JLS	2	0
E.6	Građanski vodič kroz Odluku o budžetu redovno se objavljaju na internet stranici JLS i lako su dostupni	4	4
E.7	Građanski vodič kroz odluku o završnom računu budžeta je lako dostupan građanima	2	2
E.8	Podaci o budžetu se objavljaju u otvorenom formatu (otvoreni podaci)	2	1
UKUPNO:		26	13
OCENA (skala 0–5):			2

Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da se usvojen godišnji budžet nalazi kao dostupan dokument na stranici JLS Aleksinac i da mu se pristupa na manje od 3 klikova. Na glavnoj stranici, zdesna, postoji sekacija „**Budžet**“, a klikom na nju otvara se stranica sa budžetima (sa dostupnim budžetima od 2017. do 2022) (<http://www.aleksinac.org/index.php/2021-06-16-07-49-32>).

Takođe, utvrđeno je da na stranici nije dostupan nijedan izveštaj o izvršenju budžeta, ali u folderu za budžet za 2022. godinu nalazi se obrazac izveštaja o učinku (*isti link kao i za E1*).

Odluka o završnom računu je dostupna samo za 2020. godinu i utvrđeno je da sadrži podatke o klasifikacijama rashoda dok Izveštaji o korišćenju budžetskih rezervi nisu javno dostupni.

Nema dostupnog Građanskog vodiča kroz Odluku o budžetu, niti kroz Odluku o izvršenju budžeta, ali postoji obrazac za Programske budžete.

Podaci koji se objavljaju, a tiču se budžeta opštine Aleksinac nalaze se na internet stranici, ali nisu u mašinski čitljivom formatu pa je dodeljeno 0 poena – uz preporuku da se prebace u mašinski čitljiv format.

3.6.3. Zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti

U Tabeli 14 je dat prikaz ostvarenih bodova prema svakom od elemenata trećeg indikatora koji pokriva ovu oblast, nakon čega je data njegova detaljna analiza.

Za treći indikator u oblasti *Upravljanje javnim finansijama* Opštinska uprava Aleksinac je osvojila ukupno **18** poena i na šestostepenoj skali stanje u ovom domenu ocenjeno je srednjom ocenom **3 (tri)**.

Tabela 14. Indikator 12: Zasnovanost postupaka javnih nabavki na principima jednakog tretmana, zabrane diskriminacije, srazmernosti i transparentnosti

Redni broj elementa	Naziv elementa	Maksimalni bodovi	Ostvareni bodovi
E.1	Gradska / opštinska uprava je donela interni akt kojim se bliže uređuje postupak javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	2	0
E.2	U lokalnoj upravi je uspostavljena organizaciona jedinica u čijem delokrugu rada je sprovođenje javnih nabavki i postoje kadrovski kapaciteti za njihovo sprovođenje u skladu sa propisima	4	4
E.3	Lokalna uprava za sprovođenje postupaka javnih nabavki koristi portal javnih nabavki	4	2
E.4	Prosečan broj ponuđača u postupcima javnih nabavki	4	4
E.5	Udeo postupaka javnih nabavki koje su dodeljene jedinom ponuđaču koji je učestvovao u postupku	4	4
E.6	Udeo postupaka javnih nabavki u kojima je Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki donela odluku o zabrani postupka, zaključenja ili izvršenja ugovora o javnoj nabavci	4	4
E.7	Postupak javnih nabavki sprovodi kompetentna komisija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	4	0
E.8	Dostupnost informacija o pokretanju i ishodu postupka javnih nabavki na internet stranici JLS	2	0
UKUPNO:		28	18
OCENA (skala 0–5):			3

Odeljenje za finansije opštinske uprave Aleksinac je na Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja odgovorilo da ne poseduje interni akt kojim se bliže uređuje postupak javne nabavke unutar naručioca.

Analizom internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da je dostupna informacija o uspostavljenoj organizacionoj jedinici u čijem je delokrugu proces javnih nabavki, a to je Odeljenje za finansije sa popunjena 2 radna mesta. Uvidom u Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta utvrđeno je da Odeljenje za finansije ima 15 radnih mesta, a da je organizaciona jedinica koja se bavi javnim nabavkama sa 2 radna mesta i oba su popunjena.

Uvidom u portal javnih nabavki kao i internet stranice opštine Aleksinac utvrđeno je da opština Aleksinac koristi portal javnih nabavki. Odeljenje za finansije opštinske uprave Aleksinac nam je odgovorilo da je u prethodnoj godini raspisano i okončano ukupno 106 postupaka javnih nabavki, a da je bilo 49 postupaka iznad milion dinara. U odgovoru JLS Aleksinac nije bilo reči o tome koliko je od 106 postupaka javnih nabavki sprovedeno preko portala JN, ali uvidom u portal utvrđeno je da je samo jedna, pa je dodeljen 1 poen, jer predstavlja manje od 80% javnih nabavki urađenih preko portala.

Opštinska uprava Aleksinac je, u odgovoru na Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, dala informaciju da je prosečan broj ponuđača u postupcima javnih nabavki 3, a da je od ukupnog broja javnih nabavki 106 u prethodnoj godini 41 bila sa samo jednim ponuđačem kome je dodeljen ugovor.

Odgovor odeljenja za finansije Opštinske uprave Aleksinac je da nije bilo postupaka za koje je Republička komisija za zaštitu prava donela odluku o zabrani postupka, zaključenja ili izvršenja ugovora o javnoj nabavci.

Ne postoji komisija za javne nabavke, već se formiraju radne grupe za javne nabavke čija je vrednost iznad 3 miliona dinara i u prilogu dostavljaju 3 odluke o formiranju radnih grupa. Članovi radnih grupa su radnici opštinske uprave, nema dostupnih biografija, pa se ne mogu utvrditi njihove kompetencije, jer pored imena nekih članova ne стоји zvanje, već samo naziv radnog mesta. Komisije imaju neparan broj članova.

Na internet stranici opštine Aleksinac nema dostupnih informacija o pokretanju i ishodu postupka javnih nabavki, već samo pozivi za dostavljanje ponuda.

ZAKLJUČCI

4.

Izrada i koordinacija politika

Čitajući Plan razvoja opštine Aleksinac, korake koji su preuzeti u njegovoj izradi i usvajanju, primećeno je da su rađeni bez sagledavanja svih kapaciteta, a samim tim i realnih potreba građana što se može videti kroz dalju analizu indikatora. Iako je navedeno da je civilno društvo učestvovalo, ničim nije pokazano da je to bilo na transparentan način, a samim tim i uključivanje kroz mehanizme za praćenje primene ovog planskog dokumenta izostaje. Posebno zabrinjava to što je jedno udruženje pozvano da učestvuje, a ostala udruženja u Aleksincu nisu ni znala da se planira izrada ovog planskog dokumenta.

Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima

Nema dostupnih materijala sa sednica, osim u formi vesti na glavnoj stranici, što čini netransparentan rad Službe za skupštinske poslove. Takođe, postoji loša praksa uključivanja organizacija civilnog društva tako što im se uruči rešenje o članstvu u radnu grupu za izradu neke javne politike bez prethodne procene kapaciteta organizacije (Npr. da li je tema neke javne politike u fokusu rada organizacije).

Odgovornost

Vođenje kadrovske evidencije je na zadovoljavajućem nivou, kao i konkursni postupci za izvršilačka mesta, osim javno dostupnih odluka konkursnih komisija i rešenja o neuspelim konkursima. Ono što nije dobra praksa, a što nam je u razgovoru sa službenikom Opštinske uprave rečeno je da kod izbora službenika na položaju (indikator 6) praktično ne postoji konkurs već nam je rečeno da Načelnik opštinske uprave sam postavlja službenike. Nije nam pismeno potvrđen odgovor na ovo pitanje, iako smo poslali Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja.

Takođe, nema lokalnog antikorupcijskog plana opštine, niti mehanizma za njegovo praćenje.

Što se tiče Statuta, strateških dokumenata, budžeta, plana javnih nabavki, nisu odmah dostupni i tu primećujemo da je praksa da se sva važeća dokumenta objavljaju u spisku pravnih propisa, pa preko Službenih listova dolazimo do njih – što je teško za nalaženje.

Pružanje usluga

Razvoj i unapređenje usluga je planirano opštim planskim dokumentom što predstavlja, kako smo i prethodno naveli, „štедnju kapaciteta i resursa“ pri izradi neke javne politike. JUM u trenutku istraživanja nije bilo otvoreno, a zgrada uprave je nedostupna i nepristupačna za osobe sa invaliditetom, nema objedinjenih usluga eUprave, ali postoje neke objedinjene procedure koje olakšavaju svakodnevni život građanima.

Upravljanje javnim finansijama

Budžetski proces je ispoštovan, kao i prisustvo barem jednog rodno odgovornog cilja / mere u budžetu. Budžet je javno dostupan kao dokument, ali nije Izveštaj o izvršenju budžeta i Završni račun što je otežavalo uporedne analize prihoda i rashoda. Takođe ne postoji građanski vodič kroz budžet i kroz završni račun. Dostupni dokumenti nisu u mašinski čitljivom formatu. Ne poseduju interni akt kojim se bliže uređuje postupak javne nabavke, a nema ni dostupnih informacija o pokretanju i ishodu postupaka javnih nabavki.

PREPORUKE

5.

5.1. Strateški okvir za unapređenje rada lokalne uprave

1. *Formirati radna tela za praćenje primenu planskog dokumenta, uključiti organizacije civilnog društva u mehanizam;*
2. *Blagovremeno objavljivati izveštaje o primeni planskog dokumenta.*

5.2. Izrada i koordinacija politika

1. *Objavljivati dnevni red sednica, predloge, odluke, sažetke dostupne za građane;*
2. *Pri izradi javnih politika mejlovima i drugim kanalima komunikacije, osim društvenim mrežama, obaveštavati i pozivati građane da se uključe, jer ka Aleksincu gravitira oko 70 sela i naseljenih mesta, a stanovništvo, posebno starije, nema pristup Internetu pa ni informacijama koje se preko društvenih mreža i sajta opštine plasiraju. Takođe, sa mlađim stanovništvom i onim iz gradskog jezgra komunicirati preko naloga na društvenim mrežama;*
3. *Sa organizacijama civilnog društva komunicirati preko mejlova, sastanaka i uključivati ih u rane faze izrade planskih dokumenata.*

5.3. Službenički sistem i upravljanje ljudskim resursima

1. *Pojasniti neke uslove konkursa za neka izvršilačka mesta;*
2. *Uvesti praksu da se na pismenom delu provere kandidatima postavljaju ista pitanja;*
3. *Učiniti javno dostupnim odluke konkursnih komisija;*
4. *Učiniti dostupnim rešenja o neuspelim konkursima zajedno sa obrazloženjem;*
5. *Prestati sa praksom da načelnik opštinske uprave postavlja službenike na položaju, već da se to radi putem konkursa;*
6. *Učiniti javno dostupnim ideo odluka Žalbene komisije koje su poništene na upravom sporu;*
7. *Doneti Lokalni antikorupcijski plan i uspostaviti mehanizam za praćenje primene.*

5.4. Odgovornost

1. *Ustanoviti praksu redovnog ažuriranja Informatora o radu;*
2. *Objaviti Statut kao dokument na internet stranici i učiniti ga lako dostupnim;*
3. *Uvesti praksu da se dokumentacija sistematizuje na način koji olakšava njegovu pretragu i dostupnost. Iako smo do Pravilnika došli, smatramo da nije lako dostupan kao i većina dokumenata koji se objavljuju preko Registra propisa.*
4. *Ažurirati sekciju „Javne nabavke“;*
5. *Na stranici staviti samo važeća strateška dokumenta, dok dokumenta kojima je istekao rok važenja objediniti u posebnom folderu kao Arhiva strateških planova;*
6. *Objediniti sva dokumenta koja se tiču izrade budžeta pod jednom sekcijom na sajtu radi lakše preglednosti i traženja.*

5.5. Pružanje usluga

1. *Uvesti jedinstveno upravno mesto;*
2. *Uvesti Knjigu utisaka i u elektronskom obliku za građane koji fizički ne mogu da dođu do zgrade uprave;*
3. *Učiniti pristupačnom i dostupnom zgradu opštinske uprave za osobe sa invaliditetom;*
4. *Učiniti dostupnim sve usluge koje idu preko portala eUprava.*

5.6. Upravljanje javnim finansijama

1. *Uspostaviti praksu redovnog objavljivanja izveštaja o izvršenju budžeta;*
2. *Uraditi Građanski vodič kroz budžet i Građanski vodič kroz završni račun;*
3. *Objavljivati dokumenta u vezi sa budžetom u barem jednom mašinski čitljivom formatu;*
4. *Doneti interni akt kojim se bliže određuje postupak javnih nabavki unutar naručioca;*
5. *Učiniti javno dostupnim informacije o pokretanju i ishodu postupaka javnih nabavki.*

